

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδου Ιστορία, Α, 70, 1-5

Το καλοκαίρι του 432 π.Χ. στις παραμονές του Πελοποννησιακού πολέμου οι Κορίνθιοι στην Απέλλα σκιαγραφούν αναλυτικά με την αγόρευσή τους τα βασικότερα στοιχεία του χαρακτήρα των Αθηναίων, τα οποία βρίσκονται στον αντίποδα με τα αντίστοιχα των Σπαρτιατών, με απώτερο σκοπό να ξεσηκώσουν τους τελευταίους και να εξάψουν την πολεμική τους διάθεση.

Καὶ ἅμα, εἶπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, ἄξιοι νομίζομεν εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφορόντων καθεστῶτων, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε, οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε πρὸς οἷους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μὲν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὄξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ ἃ ἂν γινῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι. αὐθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἶεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους· οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἂν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐπελθεῖν καὶ τὰ ἐτοῖμα ἂν βλάψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν.

Λεξιλόγιο

- τῶν διαφορόντων: ἐδώ τα διαφέροντα εἶναι τα συμφέροντα
- παρὰ γνώμην: παρά τις υπαγορεύσεις της λογικής

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- Γ1.** Να μεταφράσετε σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο το χωρίο: «Καὶ ἅμα,.... καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες».

Μονάδες 10

- Γ2.** Να σκιαγραφήσετε το χαρακτήρα των Αθηναίων συγκρίνοντάς τον με εκείνον των Σπαρτιατών, όπως αυτός απεικονίζεται μέσα από την αγόρευση των Κορινθίων.

Μονάδες 10

- Γ3. α.** Στο χωρίο «Καὶ ἅμα,.... ὁ ἀγὼν ἔσται» να αναγνωριστούν συντακτικά όλα τα απαρέμφατα (τι είναι και πού).

Μονάδες 5

β. Στο χωρίο «αὐθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες» να βρεθούν και να χαρακτηριστούν οι εμπρόθετοι επιρρηματικοί προσδιορισμοί (τι είναι και πού).

Μονάδες 4

γ. «οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι»: Να αντικαταστήσετε τη μορφή του απαρεμφάτου με άλλη ισοδύναμή της προκαλώντας τις απαραίτητες αλλαγές.

Μονάδα 1

- Γ4. α.** Στο χωρίο «οἱ μὲν γε νεωτεροποιοῖ... ἀπολυθήσεσθαι» να βρεθούν τα τριτόκλιτα επίθετα και να δοθεί η ονομαστική πληθυντικού του ουδετέρου γένους για καθένα από αυτά.

Μονάδες 2

β. Σε όλο το κείμενο να βρεθούν τα απαρέμφατα αορίστου β' και να δοθεί το β' ενικό προστακτικής τους στον ίδιο χρόνο και φωνή [διευκρίνιση: όχι αορίστου που κλίνεται σύμφωνα με το πρότυπο του παθητικού αορίστου β']

Μονάδες 3

γ. Στο χωρίο «οἶονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐπελθεῖν καὶ τὰ ἐτοῖμα ἄν βλάψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν» να βρεθοῦν οἱ συνηρημένοι ρηματικοὶ τύποι και να δοθεῖ το β' ενικό οριστικής Παρατατικού στην ἴδια φωνή.

Μονάδες 3

δ. Για την αντωνυμία «τινές» της πρώτης σειράς του κειμένου να γράψετε τις αντίστοιχές της συσχετικές αντωνυμίες στον ἴδιο γραμματικό τύπο [αριθμό, πτώση, γένος].

Μονάδες 2

ΓΘ2, ΓΘ'

Ξενοφώντος, Απομνημονεύματα

Ο Σωκράτης αγαπούσε ιδιαίτερα να συζητά περί εννοιών και ορισμών. Στο ακόλουθο απόσπασμα διαφαίνεται η προσπάθεια απόδειξης περί του διδακτού ή μη της ανδρείας. Αναπόφευκτα αυτή οδηγεί στον ευρύτερο προβληματισμό περί της αρετής και πιο συγκεκριμένα, αν η αρετή είναι επίκτητη ή κληρονομική.

πάλιν δὲ ἐρωτώμενος ἢ ἀνδρεία πότερον εἶη διδακτὸν ἢ φυσικόν, οἶμαι μὲν, ἔφη, ὡσπερ σῶμα σώματος ἰσχυρότερον πρὸς τοὺς πόνους φύεται, οὕτω καὶ ψυχὴν ψυχῆς ἐρρωμενεστέραν πρὸς τὰ δεινὰ φύσει γίγνεσθαι: ὁρῶ γὰρ ἐν τοῖς αὐτοῖς νόμοις τε καὶ ἔθεσι τρεφομένους πολὺ διαφέροντας ἀλλήλων τόλμη. νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτη πρὸς ἀνδρείαν αὐξέσθαι. δῆλον μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ Θρᾶκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι: φανερόν δ' ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμελείᾳ πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάντας χρῆ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν. σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐ διώριζεν, ἀλλὰ τὸν τὰ μὲν καλὰ τε κάγαθὰ γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ τὸν τὰ αἰσχροῦ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι σοφόν τε καὶ σώφρονα ἔκρινε. προσερωτώμενος δὲ εἰ τοὺς ἐπισταμένους μὲν ἂ δεῖ πράττειν, ποιοῦντας δὲ τάναντία σοφούς τε καὶ ἀκρατεῖς εἶναι νομίζοι, οὐδέν γε μᾶλλον, ἔφη, ἢ ἀσόφους τε καὶ ἀκρατεῖς.

-φύεται: γεννιέται

-πέλταις καὶ ἀκοντίοις: με μικρές ασπίδες και ακόντια

-ἐπιδίδωμι: προοδεύω

-τοὺς ἀμβλυτέρους: οι νωθροί, οι τεμπέληδες

-τὴν φύσιν: ὡς πρὸς τὴ φύση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

1. Να μεταφράσετε το ακόλουθο χωρίο από το κείμενο σε δόκιμο Νεοελληνικό λόγο: πάλιν δὲ ἐρωτώμενος ...ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι.
2. Πῶς σύμφωνα με το κείμενο προοδεύει κάθε ἄνθρωπος σε σχέση με τὴν ἀνδρεία και ποια παραδείγματα αναφέρει ο συγγραφέας για να το υποστηρίξει;
3. α. Να δηλώσετε το συντακτικό ρόλο των υπογραμμισμένων ἀπαρεμφάτων: νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτη πρὸς ἀνδρείαν αὔξεσθαι. δηλον μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ Θραῖκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι: φανερόν δ' ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὔτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι.

β. Να ἀναλύσετε τὴν υπογραμμισμένη μετοχή σε ἀντίστοιχο εἶδος δευτερεύουσας πρότασης: ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους .

γ. Να ἀναγνωρίσετε το εἶδος και το συντακτικό ρόλο των δευτερευουσῶν προτάσεων του ἀποσπάσματος: ἐκ δὲ τούτων δηλόν ἐστιν ὅτι πάντας χρῆ καὶ τοὺς εὐφυεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

4. α. Να βρεῖτε τρεῖς ρηματικούς τύπους που ἀνήκουν στον ἀόριστο χρόνο, α' ἢ β' και να τους μεταφέρετε στο β' ἐνικό πρόσωπο τῆς οριστικῆς του ἰδίου χρόνου και φωνῆς: Σκύθαι καὶ Θραῖκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι: φανερόν δ' ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὔτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις τόξοις

ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι. ὁρῶ δ' ἔγωγε καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων πάντων ὁμοίως καὶ φύσει διαφέροντας ἀλλήλων τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπιμελεία πολὺ ἐπιδιδόντας. ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάντα χρη καὶ τοὺς εὐφουεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν.

β. Να δώσετε για τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά την ονομαστική του ενικού αριθμού: νομίζω μέντοι πᾶσαν φύσιν μαθήσει καὶ μελέτη πρὸς ἀνδρείαν αὔξεσθαι. δῆλον μὲν γὰρ ὅτι Σκύθαι καὶ Θραῖκες οὐκ ἂν τολμήσειαν ἀσπίδας καὶ δόρατα λαβόντες Λακεδαιμονίοις διαμάχεσθαι: φανερόν δ' ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὐτ' ἂν Θραξὶ πέλταις καὶ ἀκοντίοις οὔτε Σκύθαις τόξοις ἐθέλοιεν ἂν διαγωνίζεσθαι.

γ. Να δώσετε τους αρχικούς χρόνους των ακόλουθων ρημάτων : ὁρῶ, διαφέροντας, βούλωνται, γενέσθαι.

δ. Να δώσετε για όλα τα επίθετα που ακολουθούν την ονομαστική ενικού θηλυκού γένους στο θετικό βαθμό: ἐκ δὲ τούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι πάντα χρη καὶ τοὺς εὐφουεστέρους καὶ τοὺς ἀμβλυτέρους τὴν φύσιν, ἐν οἷς ἂν ἀξιόλογοι βούλωνται γενέσθαι, ταῦτα καὶ μανθάνειν καὶ μελετᾶν. σοφίαν δὲ καὶ σωφροσύνην οὐ διώριζεν, ἀλλὰ τὸν τὰ μὲν καλά τε κάγαθα γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ τὸν τὰ αἰσχροῦ εἰδότα εὐλαβεῖσθαι σοφόν τε καὶ σώφρονα ἔκρινε. προσερωτώμενος δὲ εἰ τοὺς ἐπισταμένους μὲν ἂ δεῖ πράττειν, ποιοῦντας δὲ τὰναντία σοφούς τε καὶ ἀκρατεῖς εἶναι νομίζοι.

Κ Α Λ Η Τ Υ Χ Η !!!